

ÄMNESLÄRAREXAMEN

DEGREE OF MASTER OF ARTS/SCIENCE IN UPPER SECONDARY EDUCATION¹

DEGREE OF BACHELOR OF ARTS/SCIENCE IN UPPER SECONDARY EDUCATION²

INRIKTNING: GYMNASIESKOLAN

SPECIALISATION: UPPER SECONDARY EDUCATION

1 Fastställande

Denna examensbeskrivning är fastställd av rektor 2020-03-24 och ersätter tidigare examensbeskrivning, dnr FS 3.1.5-392-19.

2 Nivå

Ämneslärarexamen avläggs på *avancerad nivå* efter genomgången ämneslärarprogram och på *grund- eller avancerad nivå* efter genomgången kompletterande pedagogisk utbildning (KPU), efter genomgången utbildning inom Vidareutbildning av lärare (VAL), efter genomgången utbildning inom Utländska lärares vidareutbildning (ULV) eller genom studier som bedöms likvärdiga i varje enskilt fall.

3 Mål

3.1 Beskrivning av utbildning på berörd nivå

Utbildning på grundnivå skall väsentligen bygga på de kunskaper som eleverna får på nationella program i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper. Regeringen får dock medge undantag när det gäller konstnärlig utbildning.

¹ Den engelska examensbenämningen *Degree of Master of Science in Upper Secondary Education* används för ämneslärarexamen på avancerad nivå i de fall alla undervisningsämnena i examen tillhör tekniskt eller naturvetenskapligt ämnesområde. I annat fall används översättningen *Degree of Master of Arts in Upper Secondary Education* för ämneslärarexamen på avancerad nivå.

² Den engelska examensbenämningen *Degree of Bachelor of Science in Upper Secondary Education* används för ämneslärarexamen på grundnivå i de fall alla undervisningsämnena i examen tillhör tekniskt eller naturvetenskapligt ämnesområde. I annat fall används översättningen *Degree of Bachelor of Arts in Upper Secondary Education* för ämneslärarexamen på grundnivå.

Utbildning på grundnivå ska utveckla studenternas

- förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar,
- förmåga att självständigt urskilja, formulera och lösa problem, och
- beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Inom det område som utbildningen avser ska studenterna, utöver kunskaper och färdigheter, utveckla förmåga att

- söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå,
- följa kunskapsutvecklingen, och
- utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom området.

Utbildning på avancerad nivå ska väsentligen bygga på de kunskaper som studenterna får inom utbildning på grundnivå eller motsvarande kunskaper.

Utbildning på avancerad nivå ska innebära fördjupning av kunskaper, färdigheter och förmågor i förhållande till utbildning på grundnivå och ska, utöver vad som gäller för utbildning på grundnivå,

- ytterligare utveckla studenternas förmåga att självständigt integrera och använda kunskaper,
- utveckla studenternas förmåga att hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer, och
- utveckla studenternas förutsättningar för yrkesverksamhet som ställer stora krav på självständighet eller för forsknings- och utvecklingsarbete.

3.2 Mål enligt nationell examensbeskrivning

För ämneslärarexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som ämneslärare i den verksamhet som utbildningen avser. Studenten ska även visa kunskap och förmåga för annan undervisning för vilken examen enligt gällande föreskrifter kan ge behörighet.

Kunskap och förståelse

För ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan ska studenten

- visa sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl brett kunnande inom ämnesstudiernas huvudområde som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och fördjupad insikt i aktuellt forskning- och utvecklingsarbete.

För ämneslärarexamen ska studenten också

- visa sådana kunskaper i didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt den verksamhet i övrigt som utbildningen avser samt visa kännedom om vuxnas lärande,
- visa fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen,

- visa sådan kunskap om barns och ungdomars utveckling, lärande, behov och förutsättningar som krävs för den verksamhet som utbildningen avser,
- visa kunskap om och förståelse för sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
- visa kunskap om skolväsendets organisation, relevanta styrdokument, läroplansteori och olika pedagogisk-didaktiska perspektiv samt visa kännedom om skolväsendets historia, och
- visa fördjupad kunskap om bedömning och betygsättning.

Färdighet och förmåga

För ämneslärarexamen ska studenten

- visa fördjupad förmåga att skapa förutsättningar för alla elever att lära och utvecklas,
- visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik,
- visa förmåga att ta till vara elevers kunskaper och erfarenheter för att stimulera varje elevs lärande och utveckling,
- visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser,
- visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling,
- visa förmåga att identifiera och i samverkan med andra hantera specialpedagogiska behov,
- visa förmåga att observera, dokumentera och analysera elevers lärande och utveckling i förhållande till verksamhetens mål och att informera och samarbeta med elever och deras vårdnadshavare,
- visa förmåga att kommunicera och förankra skolans värdegrund, inbegripet de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna,
- visa förmåga att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av elever,
- visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten,
- visa kommunikativ förmåga i lyssnande, talande och skrivande till stöd för den pedagogiska verksamheten,
- visa förmåga att säkert och kritiskt använda digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten och att beakta betydelsen av olika mediers och digitala miljöers roll för denna, och
- visa förmåga att i den pedagogiska verksamheten utveckla färdigheter som är värdefulla för yrkesutövningen.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För ämneslärarexamen ska studenten

- visa självkänedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot elever och deras vårdnadshavare,
- visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och utveckla sin kompetens i det pedagogiska arbetet.

4 Krav för examen

Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan utfärdas med olika poängomfattning, olika antal undervisningsämnen och ämneskombinationer.

4.1 Omfattning

Ämneslärarexamen (avancerad nivå) - via ämneslärarprogrammet:

Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan, avläggs på avancerad nivå och uppnås efter att studenten har fullgjort kursfordringar om 300 eller, när så krävs, 330 högskolepoäng (hp).

Ämneslärarexamen (grundnivå) – via andra utbildningsvägar:

Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskola, avläggs på grundnivå och uppnås efter att studenten har fullgjort kursfordringar om 210 högskolepoäng (hp). Möjliga utbildningsvägar är kompletterande pedagogisk utbildning (KPU), genomgången utbildning inom Vidareutbildning av lärare (VAL), genomgången utbildning inom Utländska lärares vidareutbildning (ULV) eller genom studier som bedöms likvärdiga i varje enskilt fall.

Ämneslärarexamen (avancerad nivå) – via andra utbildningsvägar:

Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan, avläggs på avancerad nivå och uppnås efter att studenten har fullgjort kursfordringar 300 eller, när så krävs, 330 högskolepoäng (hp). Möjliga utbildningsvägar är kompletterande pedagogisk utbildning (KPU), genomgången utbildning inom Vidareutbildning av lärare (VAL), genomgången utbildning inom Utländska lärares vidareutbildning (ULV) eller genom studier som bedöms likvärdiga i varje enskilt fall.

4.2 Självtändigt arbete (examensarbete)

4.2.1 Ämneslärarexamen gymnasieskolan (avancerad nivå) - via ämneslärarprogrammet

För en ämneslärarexamen i två ämnen, 300/330 högskolepoäng (avancerad nivå)
För ämneslärarexamen, efter genomgången ämneslärarprogram, ska studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 30 högskolepoäng på avancerad nivå, eller minst två sådana arbeten om vardera minst 15 högskolepoäng, i ett eller två av de ämnen som studeras inom utbildningen. Examensarbetet ska ha en ämnesdidaktisk inriktning och genomförs i de ämnes- och ämnesdidaktiska studierna.

4.2.2 Ämneslärarexamen gymnasieskolan (grundnivå respektive avancerad nivå) - via andra utbildningsvägar

För en ämneslärarexamen i ett ämne, 210 högskolepoäng (grundnivå):
För ämneslärarexamen, efter genomgången kompletterande pedagogisk utbildning (KPU), efter genomgången utbildning inom Vidareutbildning av lärare (VAL), efter genomgången utbildning inom Utländska lärares vidareutbildning (ULV) eller genom studier som bedöms likvärdiga i varje enskilt fall, ska studenten inom ramen för kursfordringarna för den utbildningsvetenskapliga kärnan, ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng. Examensarbetet ska ha en ämnesdidaktisk inriktning.

För en ämneslärarexamen i två ämnen, 300/330 högskolepoäng (avancerad nivå):
För ämneslärarexamen, efter genomgången kompletterande pedagogisk utbildning (KPU), efter genomgången utbildning inom Vidareutbildning av lärare (VAL), efter genomgången utbildning inom Utländska lärares vidareutbildning (ULV) eller genom studier som bedöms likvärdiga i varje enskilt fall, ska studenten inom ramen för kursfordringarna för den utbildningsvetenskapliga kärnan, ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng på avancerad nivå. Examensarbetet ska ha en ämnesdidaktisk inriktning. Utöver detta krävs ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng på avancerad nivå inom ämnesstudierna.

4.3 Övriga krav

För examen krävs följande kurser/ämnen beroende på vald utbildningsväg och antal undervisningsämnen:

4.3.1 Ämneslärarexamen gymnasieskolan – via ämneslärarprogrammet

Ämneslärarexamen 300 hp (avancerad nivå) - två undervisningsämnen

Ämneslärarexamen 330 hp (avancerad nivå) - två undervisningsämnen

Utbildningsvetenskaplig kärna 60 hp:

• Ämneslärare som profession (UK)	6 hp
• Lärande och undervisning (UK)	7,5 hp
• Kunskap, vetenskap och forskningsmetodik (UK)	7,5 hp
• Etik, demokrati och den heterogena lärandemiljön (UK)	7,5 hp
• Utbildningsvetenskap, undervisning och lärande - Ämneslärarprogrammet (UK)	8 hp
• Bedömning för och av lärande för åk 7-9 och gymnasium (UK)	11 hp
• Specialpedagogik - åk 7-9 och gymnasieskolan (UK)	5 hp
• Profession och vetenskap	7,5 hp

Verksamhetsförlagd utbildning inom relevant verksamhet 30 hp:

• Att vara lärare	1,5 hp
• Att undervisa	6 hp
• Lärarkretsens dimensioner	22,5 hp

Ämnes- eller ämnesdidaktiska studier:

Möjliga ämneskombinationer framgår av bilaga 4 till högskoleförordningen (1993:100).

För en ämneslärarexamen i två ämnen, 300/330 högskolepoäng:

Utbildningen ska omfatta en fördjupning om 120 högskolepoäng i relevanta ämnes- och ämnesdidaktiska studier samt 90 högskolepoäng i relevanta ämnes- och ämnesdidaktiska studier i ytterligare ett ämne. När svenska, samhällskunskap eller musik ingår krävs alltid 120 högskolepoäng i ämnet. Examen omfattar 330 högskolepoäng när två av ämnena svenska, samhällskunskap eller musik ingår i utbildningen. I övrigt gäller att examen omfattar 300 högskolepoäng.

Inom de ämnes- och ämnesdidaktiska studierna ingår självständigt arbete (examensarbete) om 30 hp, eller två arbeten om 15 hp vardera, på avancerad nivå. Examensarbetet ska ha en ämnesdidaktisk inriktning.

4.3.2 Ämneslärarexamen gymnasieskolan – via andra utbildningsvägar³:

Ämneslärarexamen 210 hp (grundnivå) - ett undervisningsämne

Ämneslärarexamen 300 hp (avancerad nivå) - två undervisningsämnen

Ämneslärarexamen 330 hp (avancerad nivå) - två undervisningsämnen

Utbildningsvetenskaplig kärna 60 hp:

- Skolans uppdrag 15 hp
- Undervisning och lärande 15 hp
- Bedömning för och av lärande 15 hp

samt ett självständigt arbete (examensarbete) 15 hp. Arbetet ska ha en ämnesdidaktisk inriktning.

Verksamhetsförlagd utbildning inom relevant verksamhet 30 hp:

- Verksamhetsförlagd utbildning 1 15 hp
- Verksamhetsförlagd utbildning 2 15 hp

Ämnesstudier:

För en ämneslärarexamen i ett ämne, 210 högskolepoäng:

Utbildningen ska omfatta en fördjupning om 120 högskolepoäng i relevanta ämnesstudier.

För en ämneslärarexamen i två ämnen, 300/330 högskolepoäng:

Utbildningen ska omfatta en fördjupning om 120 högskolepoäng i relevanta ämnes- och ämnesdidaktiska studier samt 90 högskolepoäng i relevanta ämnes- och ämnesdidaktiska studier i ytterligare ett ämne. När svenska, samhällskunskap eller musik ingår krävs alltid 120 högskolepoäng i ämnet. Examen omfattar 330 högskolepoäng när två av ämnena svenska, samhällskunskap eller musik ingår i utbildningen. I övrigt gäller att examen omfattar 300 högskolepoäng.

För en examen på avancerad nivå gäller även att utöver examensarbetet inom den utbildningsvetenskapliga kärnan krävs ytterligare ett examensarbete om minst 15 högskolepoäng på avancerad nivå i ett av undervisningsämnena.

5 Övergångsregler

Studenter som påbörjat sin utbildning för denna examen före 2020-07-01 har rätt att få examen enligt tidigare examensbeskrivning, dnr: FS 3.1-5-392-19.

³ Med andra utbildningsvägar avses genomgången Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU), Vidareutbildning av lärare (VAL), Utländska lärares vidareutbildning (ULV) eller genom studier som bedöms likvärdiga i varje enskilt fall.